

รายงานส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การมีส่วนร่วมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บขยะมูลฝอย
โดยการนัดวันทิ้ง นัดวันเก็บ ตามประเภทของขยะ
บริเวณหมู่บ้านศรีพงษ์ ซอยลาซาล ๔๖ เขตบางนา

จัดทำโดย นางกรจิรฉวี ธารสาโรยอิน
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดชำนาญงาน
สังกัดฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ
สำนักงานเขตบางนา

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๓๔
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

คำนำ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหาร
มหานคร ระดับต้น รุ่นที่ ๓๔ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาและพัฒนาการมีส่วนร่วมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บ
ขยะมูลฝอยโดยนัดวันทิ้ง นัดวันเก็บ ตามประเภทของขยะ กรณีศึกษาหมู่บ้านศรีพงษ์ ซอยลาซาล ๔๖
เขตบางนา โดยให้ประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยตามวัน และประเภทของขยะ เพื่อสะดวกต่อการบริหาร
จัดการขยะ และลดปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดให้น้อยลง และนำขยะที่ได้จากการคัดแยกไปใช้ให้
เกิดประโยชน์ เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณของกรุงเทพมหานครในการนำขยะไปทำลาย เป็นการ
รักษาสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณอาจารย์สุนีย์รัตน์ เตชาภิวัฒน์พันธุ์ ตำแหน่งเลขานุการสำนัก
พัฒนาชุมชน สำนักพัฒนาสังคม ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำ
รายงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังว่ารายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่
สนใจและผู้ que ศึกษาค้นคว้าต่อไป

กรจิรวิทย์ ณะสารโยธิน

๒๘ มกราคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักการและเหตุผล	๑ - ๒
วัตถุประสงค์	๒
เป้าหมาย	๒
ความรู้ที่นำมาใช้ในการทำรายงาน	
- การส่งเสริมการมีส่วนร่วม	๓
- โครงการจัดการมูลฝอยชุมชน	๔
- โครงการรักษาสีสิ่งแวดล้อมเพื่อชุมชนยิ้มสดใส	๔ - ๕
- พัฒนาระบบการจัดการมูลฝอยภายในสำนักงานเขตเป็นต้นแบบ	๕
- การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในภาพรวม	๕
- หลักการ ๓R	๖
- SWOT Analysis	๗ - ๙
- วงจรบริหารงานคุณภาพ PDCA	๙
กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	๙ - ๑๒
ระยะเวลาการดำเนินการ	๑๒
งบประมาณ	๑๓
แนวทางการติดตามและประเมินผล	๑๓
ข้อเสนอแนะ	๑๓ - ๑๔

๑. ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บขยะมูลฝอยโดยการนัดวันทิ้ง นัดวันเก็บ ตามประเภทของขยะ บริเวณหมู่บ้านศรีพงษ์ ซอยลาซาล ๔๖ เขตบางนา

๒. หลักการและเหตุผล

ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๗๕) เพื่อนำวิสัยทัศน์ กรุงเทพมหานคร ๒๕๗๕ ไปสู่การเป็น “มหานครแห่งเอเชีย” โดยกรุงเทพมหานครจะเป็นเมืองหลวงของเอเชีย เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสังคมในภูมิภาคอาเซียน และเอเชียคนทั่วโลก เมื่อนึกถึงเอเชีย จะนึกถึงเมืองกรุงเทพมหานครในฐานะเป็นเมืองชั้นนำในด้านเศรษฐกิจภาคบริการ ความปลอดภัย ความสวยงาม สะดวกสบาย น่าอยู่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยตลอดระยะเวลาของแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร จะมีการขับเคลื่อนเมืองกรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองที่ปลอดภัยมีสุขภาวะที่ดี เป็นเมือง Green City ที่น่าอยู่อาศัย สำหรับคนกรุงเทพมหานครทุกคน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุน การคมนาคมขนส่ง การแพทย์ การศึกษา การท่องเที่ยว และความหลากหลาย ในเชิงวัฒนธรรม ด้วยประเด็นยุทธศาสตร์หลักของการพัฒนากรุงเทพมหานคร และในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ด้านที่ ๑ มหานครปลอดภัย หัวข้อ ปลอดภัยพิช มิติที่ ๑.๑ ปลอดภัย เป้าหมายที่ ๑.๑.๒ กรุงเทพมหานครมีการลดและควบคุมปริมาณมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เป้าประสงค์ที่ ๑.๑.๒.๑ การจัดการมูลฝอยที่ต้นทางอย่างมีประสิทธิภาพ และตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๑๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๒ -๒๕๖๓) พัฒนาเพื่อให้กรุงเทพมหานคร เป็นมหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเจริญก้าวหน้าทัดเทียมเมืองชั้นนำมีสิ่งแวดล้อมที่ดี และประชาชนอยู่ดีมีสุข โดยมีหนึ่งในห้ายุทธศาสตร์หลักในยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนากรุงเทพมหานคร ให้เป็นมหานครแห่งสิ่งแวดล้อม (Striving for Green Bangkok) (ข้อมูลจากสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล ,๒๕๕๒)

ซึ่งในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรทำให้เกิดการอุปโภคบริโภคสูงขึ้น เกิดขยะมากขึ้น จากสถิติปริมาณขยะปี ๒๕๖๐ จัดเก็บได้ ๑๐,๕๒๖.๙๒ ตัน/วัน สูงกว่าปี ๒๕๕๙ ถึงวันละ ๓๙๖.๗ ตัน/วัน และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นในทุก ๆ ปี ในปัจจุบันมีขยะเกิดขึ้น ๑.๑๓ ก.ก/คน/วัน หรือ ปริมาณขยะมูลฝอย ๒๗.๔ ล้านตัน โดยแบ่งออกเป็นปริมาณขยะที่กำจัดไม่ถูกต้อง ๗.๑๘ ล้านตัน หรือ ๒๖.๒% ปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้อง ๑๑.๗ ล้านตัน หรือ ๔๒.๗% และปริมาณขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ ๘.๕๒ ตัน หรือ ๓๑.๑% (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๖๐) จากสถิติข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปริมาณการเกิดขยะ และปริมาณการกำจัดขยะที่ไม่ถูกต้องยังคงสูงอยู่ และปัญหาขยะที่เกิดขึ้นยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องโดยพบว่ายังมีขยะที่ใช้ประโยชน์ได้ถึงร้อยละ ๖๘ ถูกทิ้งไปกับรถเก็บขนมูลฝอย ประกอบด้วยขยะเศษอาหารกิ่งไม้ใบไม้ ร้อยละ ๕๓ และขยะรีไซเคิลร้อยละ ๑๕ แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่คัดแยกขยะหรือขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการคัดแยกขยะกลับไปใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องการกำจัดไม่ถูกวิธีก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศ น้ำเสีย น้ำเน่าเหม็นสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

จากสภาพปัญหาข้างต้น จะสะท้อนให้เห็นว่า หากประชาชนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยจากต้นทางอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ปริมาณมูลฝอยที่ไปกำจัดจะมีปริมาณลดลง ซึ่งการคัดแยกขยะมูลฝอยจากต้นทางจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร เพื่อส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน และเป็น การเปลี่ยนขยะมูลฝอยที่ไม่สามารถขายได้ ประเภทขยะอินทรีย์ที่สามารถย่อยสลายได้ เช่น เปลือกผลไม้ เศษผัก เศษอาหาร กิ่งไม้ ใบไม้ เป็นต้น ให้มีมูลค่าจากการนำไปทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร สำนักงานเขตบางนาตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อเป็นการลด ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นโดยเร่งกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดและคัดแยกขยะ มูลฝอย ตามหลักการ ๓R คือ Reduce Reuse Recycle การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บมูลฝอย โดยกำหนดนัดวันให้ประชาชนนำขยะมูลฝอยตามประเภทที่กำหนดมาตั้งวางไว้ที่หน้าบ้านหรือจุด รวมขยะ ดังนี้ วันจันทร์, พุธ, ศุกร์ จัดเก็บขยะมูลฝอยเศษอาหาร วันอังคารและวันพฤหัสบดี จัดเก็บขยะมูล ฝอยทั่วไป วันเสาร์เก็บขยะรีไซเคิล วันอาทิตย์เก็บของชิ้นใหญ่ของเหลือใช้ ทุกวันที่ ๑๕ ของเดือนจะ จัดเก็บกิ่งไม้ใบไม้ และทุกวันที่ ๓๐ ของเดือนจะจัดเก็บขยะอันตราย เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพใน ระบบการจัดการขยะมูลฝอย จึงได้จัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคลในหัวข้อเรื่อง การมีส่วนร่วมเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดเก็บขยะมูลฝอยโดยการนัดวันทิ้ง นัดวันเก็บ ตามประเภทของขยะ โดยใช้บริเวณ หมู่บ้านศรีพงษ์ ซอยลาซาล ๔๖ เขตบางนา เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากในหมู่บ้านศรีพงษ์ มี ทั้งหมด ๔ โครงการ บ้านพักอาศัย ๓๒๐ หลังคาเรือน มีวัดอยู่ ๑ วัด มีผู้พักอาศัยอยู่ ประมาณ ๑,๓๐๐ คน ซึ่งผู้พักอาศัยเป็นเจ้าของบ้านเอง สามารถควบคุมไม่ให้เกิดการ ลักลอบการทิ้งขยะจากบุคคลภายนอกได้ และที่ผ่านมาประชาชนในหมู่บ้านศรีพงษ์ ให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมต่างๆ กับทางสำนักงานเขตเป็นอย่างดี เช่น การเข้าร่วมโครงการสอยใน ซอย ขณะการประกวดได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับเขต หากการดำเนินการประสบ ผลสำเร็จจะได้มีการขยายผลไปยังชุมชนหรือหมู่บ้านอื่นอีกต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้านศรีพงษ์ เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ นำไปใช้ประโยชน์ก่อนนำทิ้งและทิ้งให้ตรงวันที่กำหนด

๓.๒ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อลดปริมาณขยะในหมู่บ้าน ศรีพงษ์ เขตบางนา ที่นำไปกำจัดให้น้อยลง

๔. เป้าหมาย

๔.๑ ประชาชนในหมู่บ้านศรีพงษ์ มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นในเรื่องการจัดการขยะ มูลฝอยและนำขยะมาทิ้งให้ตรงกับวันที่กำหนด อย่างน้อยร้อยละ ๘๐

๔.๒ ปริมาณขยะในหมู่บ้านศรีพงษ์ ต้องจัดเก็บไปทำลายลดลงอย่างน้อย ร้อยละ ๕๐ เมื่อเปรียบเทียบกับของเดิม

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานส่วนบุคคลครั้งนี้ ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Participation)

หลักการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ ซึ่งสามารถจะแบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๑. การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุดแต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่างๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ การจัดนิทรรศการ จดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ ไลน์ เป็นต้น

๒. การรับฟังความคิดเห็น (Consult) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่างๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ และ ไลน์ เป็นต้น

๓. การเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

๔. ความร่วมมือ (Collaboration) เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

๕. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่างๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด การทำโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากความต้องการของประชาชน เป็นต้น

ดังนั้นทั้งทางภาครัฐและภาคประชาชนควรมีการสร้างหลักการมีส่วนร่วมเข้าด้วยกัน เพื่อให้ต่างฝ่ายได้รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกัน ประชาชนก็จะได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการทำกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมเป็นหลักประกันที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

การดำเนินงานด้านการส่งเสริมการจัดการมูลฝอยชุมชนของกรุงเทพมหานครที่ผ่านมา

กรุงเทพมหานคร มีการพัฒนาต้นแบบด้านการจัดการมูลฝอยและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละกลุ่มประชากรซึ่งมีโครงสร้างทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น ชุมชนก็มีโครงสร้างที่แตกต่างกัน เช่น ชุมชนแออัด แฟลต คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนต์ หมู่บ้านจัดสรร ชุมชนชานเมือง ชุมชนเมือง อาคารพาณิชย์

สถานศึกษาก็มีตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงอุดมศึกษาสถานประกอบการที่มีความหลากหลาย เช่น อาคารสำนักงานธนาคาร ห้างสรรพสินค้า ตลาด ร้านสะดวกซื้อ วัดและศาสนสถาน ซึ่งล้วนแล้วแต่มีพฤติกรรม การทิ้งมูลฝอยและจัดการมูลฝอยที่แตกต่างกัน กรุงเทพมหานคร จึงทำการศึกษาและสร้างต้นแบบการ จัดการมูลฝอยในแต่ละกลุ่มเพื่อให้แต่ละกลุ่มนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมซึ่งมีโครงการที่กำลัง ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันหลายโครงการ ดังนี้

๑. โครงการจัดการมูลฝอยชุมชน (Community Based Solid Waste Management : CBM)

CBM เป็นองค์รวมของแนวคิดในการจัดการมูลฝอย แบบผสมผสานที่มีเป้าหมายเพื่อ ลดปริมาณมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมูลฝอย ได้แก่ ครั้วเรือนต่างๆในชุมชนเมือง และเพื่อพัฒนาชุมชน ให้เป็นชุมชนที่สะอาด สวยงาม น่าอยู่อย่างยั่งยืนซึ่งได้รับประโยชน์ทั้งชุมชนและกรุงเทพมหานคร เป็นการลดปัญหาและลดต้นทุนของส่วนอื่นๆ ของการจัดการมูลฝอย กระบวนการจัดการมูลฝอย โดยชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักในสภาพปัญหามูลฝอยและสิ่งแวดล้อมในชุมชน สถานประกอบการ และสถานศึกษาสถานที่ราชการและรัฐวิสาหกิจ ให้ชุมชนร่วมคิดค้นหาแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาพร้อมตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา ร่วมดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนกำหนด ร่วมกัน และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น สร้างความรู้ ความเข้าใจการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ และการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง แนะนำการจัดการถึงขยะในชุมชนเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดี และร่วมกัน ดำเนินการโดยการทุกครัวเรือน คัดแยกวัสดุรีไซเคิลขายร้านค้าของเก่า ธนาคารขยะ จัดตลาดนัดรีไซเคิล คัดแยกเศษอาหาร กิ่งไม้ ใบไม้ นำมาหมักทำปุ๋ยไว้ใช้ในบ้าน หากชุมชนใดไม่สะดวกที่จะทำปุ๋ยก็รวบรวม เฉพาะเศษอาหารแล้วนัดให้เกษตรกรมารับไปทำอาหารปลา สุกร วัว ฯลฯ และจัดการถึงในบ้าน หลังจากทุกบ้านคัดแยกมูลฝอยแล้วปริมาณมูลฝอยจะลดลงขยะถูกแยกเป็น ๔ ส่วนประกอบด้วย (๑) รีไซเคิล (๒) เศษอาหาร กิ่งไม้ ใบไม้ (๓) ขยะที่รีไซเคิลไม่ได้(ขยะทั่วไป) และ (๔) ขยะอันตราย สามารถ จัดระบบจัดการมูลฝอยในชุมชนโดยตั้งถังขยะในบ้านนัดเวลาที่นัดเวลาเก็บและทำถนนให้ปลอดถังขยะ โดยทุกบ้านจัดการถึงขยะในบ้านตนเองแยกเป็น ๒ ถังได้แก่ (๑) ถังรองรับมูลฝอยเศษอาหารนำไปหมักปุ๋ย หรือ อาหารสัตว์ (๒) ถังขยะทั่วไปรถเก็บขนมูลฝอยเข้าเก็บตามเวลาที่นัดไว้ส่วนวัสดุรีไซเคิลแยกใส่กล่อง หรือถุงเก็บไว้ ในบ้านรอขายหรือบริจาคและมูลฝอยอันตรายใส่ถุงรอวันที่สำนักงานเขตเข้าจัดเก็บถนน ปลอดถังขยะเก็บถึงริมถนนออก หรือรวมไว้เป็นจุดๆปรับปรุงภูมิทัศน์ด้วยต้นไม้ปรับปรุงสภาพแวดล้อม ชุมชนให้สะอาดปลูกต้นไม้หน้าบ้านบริเวณ ที่เคยตั้งถังขยะสิ่งที่ได้รับมากกว่าการจัดการมูลฝอยแต่เป็น เครื่องมือสำคัญในการทำให้ประชาชนในชุมชนมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์มีการพูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกันจากกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยและการขายมูลฝอยทำให้หยิบยกปัญหาอื่นๆ เข้ามา พูดคุยและหาแนวทางแก้ไขปัญหาพร้อมกันได้ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการมีสิ่งแวดล้อม ที่ดีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วย จุดอ่อนของโครงการการดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง และกระบวนการมีส่วน ร่วมของประชาชนในชุมชน อย่างแท้จริง ประชาชนไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ไม่มี ความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึกเพียงพอ การดำเนินการเหมือนไฟไหม้ฟาง ส่วนใหญ่เป็นการกำหนดโดย เจ้าหน้าที่จากกรุงเทพมหานคร และขาดการจูงใจ

๒. โครงการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อชุมชนยิ้มสดใส

กรุงเทพมหานครได้มอบหมายให้มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดการมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนด้วยกระบวนการศึกษาเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วน

ร่วมพร้อมเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน และพัฒนาคู่มือการจัดการมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนเพื่อขยายผลรูปแบบการดำเนินงานไปสู่ชุมชนอื่นและสังคม โดยมีเป้าหมายในการศึกษาให้ครอบคลุมชุมชนทั้ง ๕ ประเภทได้แก่ (๑) แพลตและคอนโดมิเนียม (๒) หมู่บ้านจัดสรร(๓) ชุมชนเมือง (๔) ชุมชนชานเมืองและ (๕) ชุมชนแออัด ประเภทละ ๒ ชุมชนรวม ๑๐ ชุมชน แล้วทดลองใช้คู่มือร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตประเภทละ ๒๐ ชุมชนรวม ๑๐๐ ชุมชนและนำผลการทดลองใช้มาปรับปรุงคู่มือการจัดการมูลฝอยในชุมชนประเภทต่างๆหลังจากนั้นจะได้นำผลการศึกษาไปขยายผลโดยจัดอบรมให้เจ้าหน้าที่สำนักงานเขต ผู้นำชุมชนกว่า ๒,๐๐๐ ชุมชน ที่มีอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักพัฒนาสังคมและเผยแพร่ผลการศึกษาผ่านสื่อต่างๆเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไปและสามารถนำไปปรับใช้ได้ จุดอ่อนของโครงการเป็นเพียงการศึกษารูปแบบ และได้รูปแบบออกมา แต่รูปแบบที่ศึกษามายังไม่มีการขยายผลไปดำเนินการจริงให้เป็นรูปธรรม ส่วนคู่มือการจัดการมูลฝอยก็เป็นเพียงตัวอักษรที่อยู่ในหนังสือคู่มือ ชุมชนยังไม่ค่อยได้ศึกษาและนำมาปรับใช้จริงในชีวิตประจำวันเท่าที่ควร

๓. พัฒนาระบบการจัดการมูลฝอยภายในสำนักงานเขตเป็นต้นแบบแล้วจึงขยายไปองค์กรอื่นๆ

ส่งเสริมให้สำนักงานเขต พัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้การจัดการมูลฝอยของสำนักงานเขต โดยจัดตั้งถังรองรับมูลฝอยแยกประเภทประกอบด้วย ถังขยะรีไซเคิล ถังขยะเศษอาหาร ถังขยะมูลฝอยทั่วไป ถังขยะมูลฝอยอันตราย และถังไม้ใบไม้และนำไปกำจัด โดยนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขต หรือที่ศูนย์กำจัดมูลฝอย ประกอบด้วยขยะรีไซเคิลคัดแยกขายโดยเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลถังรองรับมูลฝอยแยกประเภทหรือตามที่สำนักงานเขตเห็นควร เศษอาหารนำไปผสมกับใบไม้แห้งหมักทำปุ๋ยในพื้นที่สำนักงานเขตหรือเลี้ยงไส้เดือนหรือทำน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้ในสำนักงานเขตหรือแจกจ่ายประชาชน เหลือมูลฝอยทั่วไป และมูลฝอยอันตรายที่นำไปส่งโรงงานกำจัดมูลฝอยนำไปกำจัด สำนักงานเขตหลายแห่งได้พัฒนาเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้การจัดการมูลฝอยชุมชนโดยจัดให้มีการบรรยายให้ความรู้แก่เด็ก เยาวชน และนักศึกษาดูงานการจัดการมูลฝอยของสำนักงานเขต แต่จุดอ่อนของโครงการดังกล่าวดำเนินการโดยสำนักงานเขต เป็นเพียงแหล่งศึกษาเรียนรู้ที่ต้นทาง แต่ยังไม่สามารถขยายผลไปยังชุมชน หน่วยงานองค์กรอื่น ๆ ในพื้นที่เขต เท่าที่ควร ในอนาคตอาจมีการตั้งเป้าหมายการดำเนินการขยายผลภายใน ๑ ปีว่าสามารถขยายผลไปใช้ได้กี่หน่วยงาน

๔. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในภาพรวม

การพัฒนาต้นแบบดังกล่าวข้างต้น สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร ได้พัฒนาคู่มือเอกสารแผ่นพับให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยการจัดการมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์จากมูลฝอยแจกจ่ายประชาชนในพื้นที่ ๕๐ เขต การจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มในภาพรวม เช่น การจัดกิจกรรมรณรงค์ลดมูลฝอย ลดโลกร้อน การรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติก การจัดกิจกรรมประกวดสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ การจัดอบรมการออกแบบสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้การอบรมให้ผู้แทนชุมชนเป็นอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร ในปี ๒๕๕๕ มีผู้นำชุมชนเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน ๖๒๘ คน ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ในการจัดการมูลฝอยอย่างรู้คุณค่าไปสู่สาธารณะจุดอ่อนของโครงการ แผ่นพับเป็นเพียงเอกสารแจกจ่ายไปตามชุมชน แต่ไม่ได้มีการหยิบขึ้นมาศึกษา และนำความรู้มาใช้ประโยชน์จริงเท่าที่ควร

ส่วนอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมก็เป็นเพียงการอบรมให้มีความรู้พื้นฐานการจัดการขยะในหลากหลายรูปแบบ แต่ขาดการติดตาม ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องสำหรับบทบาท หน้าที่ของอาสาสมัครฯ หลังการอบรม ว่าตัวเลขมีมากน้อยเพียงใดสามารถนำกลับไปใช้ได้จริงในครัวเรือน และชุมชนที่พวกเขาอาศัยอยู่

ความรู้ภายนอกที่นำมาประกอบในการจัดทำรายงานส่วนบุคคลครั้งนี้ ได้แก่

หลักการ ๓ R ประกอบด้วย Reduce Reuse และ Recycle

R : Reduce คือ การลดการใช้ การบริโภคทรัพยากรที่ไม่จำเป็นลง ลดการก่อให้เกิดขยะ เช่น ปิดไฟทุกครั้งที่ไม่ใช้งานหรือเปิดเฉพาะจุดที่ใช้งาน ปิดคอมพิวเตอร์และเครื่องปรับอากาศเมื่อไม่ใช้ เป็นเวลานาน ๆ ถอดปลั๊กของเครื่องใช้ไฟฟ้า เมื่อต้องการเดินทางไกล ๆ ควรใช้วิธีเดิน ขี่จักรยาน หรือนั่งรถโดยสารแทนการขับรถไปเอง หลีกเลี่ยงการเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้บรรจุภัณฑ์ห่อหุ้มหลายชั้น หลีกเลี่ยงการเลือกซื้อสินค้าชนิดใช้ครั้งเดียว หรือผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานต่ำไม่สนับสนุนร้านค้าที่กักเก็บและจำหน่ายสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย และไม่มีระบบเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ใช้แล้ว กรณีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประจำบ้านที่ใช้เป็นประจำ เช่น สบู่ ยาสีฟัน ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน ให้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดบรรจุใหญ่กว่า เนื่องจากใช้บรรจุภัณฑ์น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยน้ำหนักของผลิตภัณฑ์ลดหรือลดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย โดยเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับความต้องการเลือกซื้อสินค้าหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีระบบมัดจำ - คืนเงิน เช่น ขวดเครื่องดื่มประเภทต่างๆ เลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับไปรีไซเคิลได้

R : Reuse คือ การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด โดยการนำสิ่งของเครื่องใช้ มาใช้ซ้ำ เช่น การนำกระดาษรายงานที่เขียนแล้ว ๑ หน้า มาใช้ในหน้าที่เหลือหรืออาจนำมาทำเป็นกระดาษโน้ต ช่วยลดปริมาณการตัดต้นไม้ได้เป็นจำนวนมาก การนำขวดแก้วมาใส่น้ำรับประทานหรือนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ต่างๆ เลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมาให้ใช้ได้มากกว่า ๑ ครั้ง เช่น แบตเตอรี่ประจุไฟฟ้าใหม่ได้ ซ่อมแซมเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ(Repair) ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้อีก บำรุงรักษาเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ ให้สามารถใช้งานได้คงทนและยาวนานขึ้นนำบรรจุภัณฑ์และวัสดุเหลือใช้อื่นๆ กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น การใช้ซ้ำถุงพลาสติก ถุงผ้า ถุงกระดาษ และกล่องกระดาษ การใช้ซ้ำขวดน้ำดื่ม เขียงกนม และกล่องใส่ขนม ยืม เช่า หรือใช้สิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้บ่อยครั้งร่วมกัน เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร กระจกหรือขายสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เช่น หนังสือ เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ และเครื่องมือใช้สอยอื่นๆ นำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำยางรถยนต์ มาทำเก้าอี้ มาทำเป็นกระถางปลูกต้นไม้ การนำขวดพลาสติกมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ แจกัน การนำเศษผ้า มาทำเปนอนน ทำเป็นที่เช็ดเท้า เป็นต้น ใช้ซ้ำวัสดุสำนักงาน เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า เป็นต้น

R : Recycle คือ การนำสิ่งของที่ใช้ประโยชน์ในรูปแบบเดิมไม่ได้แล้ว หรือเรียกอีกอย่างว่าเป็นขยะ นำไปจัดการด้วยกระบวนการต่างๆ แล้วแปรรูปมาเป็นสิ่งใหม่ จากนั้นก็นำมาใช้ใหม่เช่น เศษกระดาษสามารถนำไปรีไซเคิลกลับมาใช้ทำกล่องหรือถุงกระดาษ การนำแก้วหรือพลาสติกมาหลอมใช้ใหม่เป็นขวด ภาชนะใส่ของ หรือเครื่องใช้อื่นๆ ฝากระป๋องน้ำอัดลมก็สามารถนำมาหลอมใช้ใหม่ นำขวดพลาสติก PET มาหลอมเป็นเม็ดพลาสติก ตีเป็นเส้นใยนำมาผลิตเป็นพรมหรือเสื่อ นำเศษอะลูมิเนียมมาหลอม ขึ้นรูปเป็นแผ่น นำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อะลูมิเนียม รวมทั้งกระป๋องอะลูมิเนียม หรือใช้ทำขาเทียม

ดังนั้นเราจึงควรคัดแยกขยะรีไซเคิลแต่ละประเภท ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/อโลหะ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปรีไซเคิล โดยนำไปขาย/บริจาค/นำเข้าธนาคารขยะ/กิจกรรมขยะ แลกไข่ เพื่อเข้าสู่วงจรของการนำกลับไปรีไซเคิล

แนวคิด ทฤษฎี ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานส่วนบุคคลครั้งนี้ ได้แก่ SWOT Analysis

SWOT เป็นหลักการวิเคราะห์รูปแบบหนึ่ง ที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในมหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด มาตั้งแต่ปี ๑๙๖๐ โดยจะใช้ในการประเมินสถานการณ์และวางแผนกลยุทธ์รวมทั้งตรวจสอบสภาพองค์กรทั้งภายในและภายนอก โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล ๔ อย่างด้วยกันคือจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อแก้ไขปัญหาภายในและภายนอกขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของ SWOT มีทั้งหมด ๔ อย่างด้วยกัน ซึ่งเป็นการนำตัวอักษรหน้าในภาษาอังกฤษของหลักการทั้งหมด ๔ อย่างมารวมกัน เพื่อความสะดวกสบายและง่ายในการจดจำซึ่งประกอบไปด้วย

๑. จุดแข็ง (Strength) คือ ความสามารถและสถานการณ์ที่ดีภายในองค์กร

๒. จุดอ่อน (Weakness) คือ ความสามารถและสถานการณ์ที่เป็นข้อด้อยขององค์กร ซึ่งต้องได้รับการแก้ไข

๓. โอกาส (Opportunity) คือ หนทางที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

๔. อุปสรรค (Threat) คือ ปัจจัยที่ขัดขวางการทำงานขององค์กร**ซึ่งการใช้หลักการ**

SWOT ในการวิเคราะห์ปัญหานั้นจะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. การวิเคราะห์จากปัจจัยภายใน (Internal analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์จากจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร

๒. การวิเคราะห์จากปัจจัยภายนอก (External analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์จากโอกาสและอุปสรรค ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสังคม การเมือง ประชาชน เศรษฐกิจ เป็นต้น

โดยในการวิเคราะห์ตามหลักการ SWOT ที่ถูกต้องนั้นต้องหาจุดแข็งเพื่อลบจุดอ่อน รวมถึงหากกลยุทธ์สร้างความแข็งแกร่ง ภายใต้โอกาสที่เกิดขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากอุปสรรคต่างๆ นั่นเอง

จากหัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บขยะมูลฝอยโดยการนัดวันทิ้ง นัดวันเก็บ ตามประเภทของขยะ บริเวณหมู่บ้านศรีพงษ์ ซอยลาซาล ๔๖ เขตบางนา” สามารถใช้ทฤษฎี SWOT Analysis วิเคราะห์ได้ ดังนี้

ปัจจัยภายใน (Internal analysis)

๑. จุดแข็ง (Strength)

๑.๑ หมู่บ้านศรีพงษ์เป็นหมู่บ้านปิดเป็นซอยต้นง่ายต่อการดำเนินการ ไม่มีบุคคลภายนอกลักลอบทิ้งขยะในหมู่บ้าน มีคณะกรรมการหมู่บ้านบริหารงานอย่างเข้มแข็ง ประชาชนในหมู่บ้านให้ความร่วมมือกับโครงการที่ทางสำนักงานเขต เคยได้รับรางวัลสวยในซอย ระดับเขต ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑

๑.๒ สำนักงานเขตบางนา มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการมูลฝอย

๑.๓ ผู้บริหารสำนักงานเขตมีวิสัยทัศน์ให้ความสำคัญกับปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น

๑.๔ สำนักงานเขตมีวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม เช่น

- ถังขยะแยกประเภท สำหรับใช้ในการคัดแยกขยะ

- รถบดย่อยและเครื่องบดย่อยกิ่งไม้ ใช้บดย่อยกิ่งไม้ ใบไม้ให้มีขนาดเล็กแล้วนำไป

- รถเก็บขนมูลฝอย ขนาด ๒ ตัน จำนวน ๒ คัน ซึ่งมีขนาดเล็กมีความคล่องตัวสูง สามารถเข้าจัดเก็บขยะได้ตามซอยย่อยต่างๆ อย่างสะดวก ใช้เข้าร่วมกิจกรรมในการจัดเก็บขยะตามประเภทของขยะ ตามวันที่กำหนด

๑.๕ มีสถานที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมเสริม เช่น

- การทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหารและกิ่งไม้ไปไม้บดย่อย
- มีสถานที่สำหรับจัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้เกษตรกรพอเพียง แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ส่วนที่หนึ่ง ใช้สำหรับปลูกพืชผักสวนครัว ส่วนที่สอง ปลูกสมุนไพร ส่วนที่สามสำหรับเลี้ยงสัตว์ โดยนำปุ๋ยที่ได้จากการหมักเศษอาหารและกิ่งไม้ไปไม้บดย่อยมาปลูกผักและต้นไม้ นำเศษอาหารและเศษผักที่ได้จากการจัดเก็บมาเลี้ยงสัตว์

- มีสถานที่ใช้ในการคัดแยกขยะชิ้นใหญ่และของเหลือใช้ เช่น การซ่อมแซมของที่เก็บมาได้เอามาใช้ประโยชน์ แยกเศษไม้จากเฟอร์นิเจอร์ นำมาทำสิ่งประดิษฐ์หรือเป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น

๒. จุดอ่อน (Weakness)

๒.๑ มีนโยบาย และยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการขยะ แต่ขาดการให้ความสำคัญ การส่งเสริม เสริมแรง ด้านการจัดการขยะในชุมชนหรือหมู่บ้าน ควรมีกลไก การกำหนดกิจกรรมเสริมแรงด้านบวกอย่างต่อเนื่อง ให้กับชุมชนหรือหมู่บ้าน เช่น มีการประกวดชุมชนหรือหมู่บ้านสะอาดมีขยะน้อย เป็นการเสริมแรงด้านบวกในการส่งเสริมคนในชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการด้านการจัดการขยะ

๒.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ยังขาดการกำหนด กิจกรรม โครงการที่เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านบวกเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสิ่งแวดล้อม ประชาชนในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน โดยตรง หรือมีกิจกรรม โครงการ ที่ยังขาดรูปแบบ เทคนิค วิธีการที่จะส่งเสริมให้ผู้นำชุมชน เข้มแข็ง มีศักยภาพที่จะดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้านด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมเรื่องการจัดการขยะในหมู่บ้าน

๒.๓ บุคลากรของฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ ยังขาดการพัฒนาการให้ มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพ ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ทักษะ การสอนงาน ให้คำปรึกษา การเป็นที่ปรึกษา ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัคร และประชาชนในหมู่บ้าน และทั้ง ๒ ส่วนราชการยังขาดประสานการดำเนินงานในหมู่บ้าน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสนับสนุน เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ในระดับชุมชนทำงานเบ็ดเสร็จคนเดียว ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการดำเนินกิจกรรม จัดทำรายละเอียด การรายงาน ที่เป็นงานประจำอื่น ๆ รวมทั้งงานตามนโยบาย ของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร เฉพาะกิจมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลา ลงพื้นที่ เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ติดตาม กับหมู่บ้านที่ดำเนินการเท่าที่ควร

๒.๔ ไม่สามารถส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงาน เป็นลักษณะพึ่งพิง และรอรับการช่วยเหลือ หรือสนับสนุนจากทางราชการมากเกินไป ทั้ง ๆ ที่ บางขั้นตอน ประชาชนในหมู่บ้านสามารถดำเนินการได้เอง

๒.๕ หมู่บ้านยังขาดการสนับสนุนจากภาคเอกชน ด้านการจัดการขยะ โดยเฉพาะ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน หรือสถานศึกษา

ปัจจัยภายนอก (External analysis)

๓. โอกาส (Opportunities) ได้แก่

๓.๑ รัฐบาลชุดปัจจุบัน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ให้ความสำคัญกับปัญหาการจัดการขยะ ถึงกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ ในการจัดการขยะ

๓.๒ ผู้บริหารกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย และนำมาเป็นนโยบายของกรุงเทพมหานคร

๓.๓ มีหน่วยงาน องค์กร ภาครัฐและเอกชน ร่วมกันขับเคลื่อนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในประเทศไทย และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน จะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ถ้าพื้นที่มีศักยภาพ

๔. ภัยคุกคาม (Threats) ได้แก่

๔.๑ ไม่มีบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการไม่คัดแยกขยะ

วงจรบริหารงานคุณภาพ PDCA

PDCA คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย

P = Plan คือ การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น

D = Do คือ การปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่ได้เขียนไว้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

C = Check คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใด

A = Action คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา หรือถ้าไม่มีปัญหาใดๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไปการใช้วงจรการบริหารงานคุณภาพในการดำเนินการ ตามหัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขยะมูลฝอยโดยการนัดวันทิ้ง นัดวันเก็บ ตามประเภทของขยะ บริเวณหมู่บ้านศรีพงษ์ ซอยลาซาล ๔๖ เขตบางนา” จะทำให้สามารถแก้ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยจากหมู่บ้านศรีพงษ์ ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่คงเหลือที่จะนำไปกำจัดจะมีปริมาณลดลงได้ และสามารถสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืน

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

แนวทางดำเนินการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
๑. ขอความเห็นชอบเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขยะมูลฝอยโดยการนัดวันทิ้ง นัดวันเก็บ ตามประเภทของขยะ บริเวณหมู่บ้านศรีพงษ์ ซอยลาซาล ๔๖ เขตบางนา	- เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดเขียนโครงการ - หัวหน้าฝ่ายรักษา	วันที่ ๑-๑๕ เมษายน ๒๕๖๒

	ความ สะอาด เสนอ โครงการ - ผู้อำนวยการ เขตบางนา อนุมัติ โครงการ		
แนวทางดำเนินการ	ผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา	
๒. ผู้บริหารให้ความเห็นชอบ จึงแต่งตั้งคณะทำงาน	๑. ผู้อำนวยการเขตบางนา เป็นประธาน ๒. ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตบางนา เป็นรองประธาน ๓. ประธานกรรมการหมู่บ้านศรีพงษ์เป็น กรรมการ	วันที่ ๑๕- ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒	
๓. จัดประชุมคณะทำงาน ชี้แจงวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินการ พร้อมทั้ง มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ	กรรมการหมู่บ้านศรี พงษ์เป็น กรรมการ		
๔. รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ นัดหมายประชาชนให้เข้าร่วมกิจกรรมและอบรม ๕. จัดอบรมให้ความรู้เพื่อปลูกจิตสำนึกการลดขยะให้กับประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านศรีพงษ์ ๕.๑ กำหนดจุดรวมขยะของหมู่บ้านมีทั้งหมด ๔ จุด ๕.๒ การนัดหมายวันในการจัดเก็บขยะมูลฝอย - วันจันทร์, พุธ, ศุกร์ จัดเก็บขยะอินทรีย์หรือขยะเศษอาหาร - วันอังคารและวันพฤหัสบดี จัดเก็บขยะมูลฝอยทั่วไป - วันจันทร์, พุธ, ศุกร์ จัดเก็บขยะ อินทรีย์หรือขยะเศษอาหาร - วันอังคารและวันพฤหัสบดี จัดเก็บขยะมูลฝอยทั่วไป - วันเสาร์เก็บขยะมูลฝอยรีไซเคิล	๔. กรรมการหมู่บ้านศรี พงษ์ทุกคน เป็น กรรมการ ๕. หัวหน้า ฝ่ายทุกฝ่าย เป็น กรรมการ ๖. หัวหน้า		

แนวทางดำเนินการ	ฝ่ายรักษา ความ	
<p>- วันอาทิตย์เก็บของขึ้นใหญ่ของเหลือ ใช้ ทุกชนิด</p> <p>- ทุกวันที่ ๑๕ ของเดือนจะจัดเก็บกิ่งไม้ใบไม้</p> <p>- ทุกวันที่ ๓๐ ของเดือนจะจัดเก็บขยะอันตราย</p> <p>๕.๓ ให้ความรู้และสาธิตการใช้ประโยชน์จากขยะประเภทต่างๆ</p> <p>- สาธิตการทำปุ๋ยหมักจากใบไม้และเศษอาหาร</p> <p>- การทำปุ๋ยชีวภาพจากเศษผลไม้</p> <p>- การทำสิ่งประดิษฐ์จากขวดพลาสติกและกระป๋องน้ำอัดลม</p>	<p>สะอาดๆ</p> <p>เป็น</p> <p>กรรมการ</p> <p>และ</p> <p>เลขานุการ</p> <p>๗.</p> <p>เจ้าหน้าที่</p> <p>รักษาความ</p> <p>สะอาดๆ</p>	
<p>๖. ขยะมูลฝอยทุกประเภทที่ได้จากการจัดเก็บนำกลับมาทำเป็นแหล่งเรียนรู้การจัดการขยะและสวนเกษตรพอเพียงที่เขตบางนา</p> <p>- นำกิ่งไม้มาบดย่อยมาทำปุ๋ยหมักกับเศษอาหาร</p> <p>- นำเศษผัก,เศษอาหาร มาเลี้ยงสัตว์</p> <p>- ของขึ้นใหญ่หรือของเหลือใช้นำมาซ่อมแซม หรือคัดแยกออกมาทำสิ่งประดิษฐ์ เช่น กระถางต้นไม้ จากเศษไม้และยางรถยนต์</p> <p>- นำปุ๋ยที่ได้จากการหมักมาปลูกผักและต้นไม้ ทำแหล่งเรียนรู้เกษตรพอเพียงเพื่อให้ประชาชน นักเรียน นักศึกษา เข้ามาเรียนรู้</p> <p>- นำกิ่งไม้มาบดย่อยมาทำปุ๋ยหมักกับเศษอาหาร</p> <p>- นำเศษผัก,เศษอาหาร,มาเลี้ยงสัตว์</p>	<p>ได้รับ</p> <p>มอบหมาย</p> <p>เป็น</p> <p>กรรมการ</p> <p>และผู้ช่วย</p> <p>เลขานุการ</p> <p>-</p> <p>คณะทำงาน</p>	<p>วันที่ ๑</p> <p>พฤษภาคม</p> <p>๒๕๖๒</p>
	<p>๑.</p> <p>คณะทำงาน</p> <p>๒.</p> <p>เจ้าหน้าที่</p> <p>ฝ่ายรักษา</p> <p>ความ</p> <p>สะอาดๆ</p> <p>๑.</p> <p>คณะทำงาน</p> <p>๒. วิทยากร</p> <p>ของฝ่าย</p> <p>รักษาความ</p> <p>สะอาดๆ</p> <p>๓.</p>	<p>ทุกวันเสาร์</p> <p>,อาทิตย์</p> <p>ของเดือน</p> <p>พฤษภาคม</p> <p>และ</p> <p>มิถุนายน</p> <p>๒๕๖๒</p> <p>ทุกวัน</p> <p>อาทิตย์</p> <p>ของเดือน</p> <p>กรกฎาคม</p> <p>ถึง</p> <p>กันยายน</p> <p>๒๕๖๒</p>

	<p>เจ้าหน้าที่ ฝ่ายรักษา ความ สะอาดฯ ๔. ประชาชน</p> <p>ผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง</p> <p>-</p>	<p>ระยะเวลา</p> <p>ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒</p>
--	--	---

	เจ้าหน้าที่ ฝ่ายรักษา ความ สะอาดฯ	๑๒
--	--	----

แนวทางดำเนินการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
<p>- ของขึ้นใหญ่หรือของเหลือใช้ นำมาซ่อมแซม หรือคัดแยกออกมาทำ สิ่งประดิษฐ์ เช่น กระจาดต้นไม้ จากเศษไม้ และยางรถยนต์</p> <p>- นำปุ๋ยที่ได้จากการหมักมาปลูกผักและต้นไม้ ทำแหล่งเรียนรู้เกษตรพอเพียง เพื่อให้ ประชาชน นักเรียน นักศึกษา เข้ามาเรียนรู้</p>		
<p>๗. ติดตามประเมินผลทุกเดือนตลอด ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ โดยดูจากรายงานผล/ สถิติปริมาณน้ำหนักของขยะมูลฝอยที่เหลือ หลังจากการคัดแยกเรียบร้อยแล้ว รายงาน คณะทำงานทราบ</p>	- เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาด	รายงานผลภายใน วันที่ ๑๐ ของ เดือนถัดไป เริ่ม รายงานตั้งแต่เดือน มิถุนายน ๒๕๖๑ ถึง เดือนกันยายน ๒๕๖๒
<p>๘. จัดทำรายงานผลการศึกษาและเผยแพร่สู่ สาธารณะ</p>	- เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดฯ	วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๒

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

เดือนเมษายน ๒๕๖๒ – เดือนกันยายน ๒๕๖๒

กิจกรรม	ระยะเวลา(เดือน)					
	เม.ย.๖๒	พ.ค.๖๒	มิ.ย.๖๒	ก.ค.๖๒	ส.ค.๖๒	ก.ย.๖๒
๑. ขออนุมัติโครงการ	→					
๒. แต่งตั้งคณะทำงาน	→					
๓. จัดประชุมคณะทำงาน ชี้แจงวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินการ		→				
๔. จัดกิจกรรม รณรงค์		→	→			
๕. อบรมให้ความรู้				→	→	→
๖. เก็บสถิติ และรายงาน	←	←	←	←	←	←

๑๓

๘. งบประมาณ

ไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
๑. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้านศรีพงษ์ เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะนำไปใช้ประโยชน์ ก่อนนำทิ้งและทิ้งให้ตรงวันที่กำหนด	๑. ประชาชนในหมู่บ้านศรีพงษ์ มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย และนำขยะมาทิ้งให้ตรงกับวันที่กำหนด อย่างน้อยร้อยละ ๘๐	- จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ นำขยะมาทิ้งตรงตามวันที่กำหนด อย่างน้อยร้อยละ ๘๐	- รณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ การคัดแยกขยะทิ้งขยะให้ตรงวันที่เขตกำหนด - การรายงานผลการจัดเก็บขยะ
๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อลดปริมาณขยะในหมู่บ้านศรีพงษ์ ที่นำไปกำจัดให้น้อยลง	๒. ปริมาณขยะในหมู่บ้านศรีพงษ์ ต้องจัดเก็บไปทำลายลดลงอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ เมื่อเปรียบเทียบกับของเดิม	- ปริมาณขยะที่นำไปกำจัดลดลงอย่างน้อยร้อยละ ๕๐	- อบรมการนำขยะไปใช้ประโยชน์ - แบบรายงานปริมาณขยะ(ใบชั่งน้ำหนัก)

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ควรเห็นความสำคัญด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้คุ้มค่าที่สุด โดยการปลูกจิตสำนึกให้กับนักเรียนบรรจุเป็นวิชาเรียน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาให้มีการศึกษาในเชิงปฏิบัติการ

๑๐.๒ ควรมีการสร้างเครือข่ายของหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ เช่น ภาคเอกชน วัด สถานศึกษาในพื้นที่ สถานประกอบการร้านค้า หมู่บ้านจัดสรร ชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินการจัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึก สร้างทัศนคติ รักสิ่งแวดล้อม กลุ่มใดที่ประสบผลสำเร็จแล้วให้ เป็นต้นแบบแล้วขยายผลไปยังกลุ่มอื่นต่อไป

๑๐.๓ ควรมีการประกวด แข่งขัน ให้รางวัลสำหรับกลุ่มที่ดำเนินการประสบ ผลสำเร็จเพื่อเป็นขวัญ กำลังใจ เป็นแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างที่ดี

๑๐.๔ ผู้บริหารของสำนักงานเขตควรให้ความสำคัญและสนับสนุน ส่งเสริม ผลักดัน ให้การดำเนินการสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

๑๔

๑๐.๕ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องเห็นควรจัดเป็นนโยบายหลักของ สำนักงานเขต

๑๐.๖ ควรมีการปรับแก้กฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ควรมีบทลงโทษ หรือมีการปรับกรณีไม่มีการคัดแยกขยะ

๑๐.๗ ควรมีการแก้ไขข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การจัดเก็บค่าธรรมเนียม เก็บขนมูลฝอย ควรจัดเก็บตามน้ำหนักของปริมาณขยะมูลฝอยที่ทิ้งจริง

คำนำ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานคร ระดับต้น รุ่นที่ ๓๔ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาและพัฒนาการมีส่วนร่วมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บขยะมูลฝอยโดยนัดวันทิ้ง นัดวันเก็บ ตามประเภทของขยะ กรณีศึกษาหมู่บ้านศรีพงษ์ ซอยลาซาล ๔๖ เขตบางนา โดยให้ประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยตามวัน และประเภทของขยะ เพื่อสะดวกต่อการบริหารจัดการขยะ และลดปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดให้น้อยลง และนำขยะที่ได้จากการคัดแยกไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณของกรุงเทพมหานครในการนำขยะไปทำลาย เป็นการรักษาสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณอาจารย์สุนีย์รัตน์ เตชาภิวัฒน์พันธุ์ ตำแหน่งเลขานุการสำนักพัฒนาชุมชน สำนักพัฒนาสังคม ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำรายงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังว่ารายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและผู้ que ศึกษาค้นคว้าต่อไป

กรจิรวิทย์ ณะสารโยธิน

๒๘ มกราคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักการและเหตุผล	๑ - ๒
วัตถุประสงค์	๒
เป้าหมาย	๒
ความรู้ที่นำมาใช้ในการทำรายงาน	
- การส่งเสริมการมีส่วนร่วม	๓
- โครงการจัดการมูลฝอยชุมชน	๔
- โครงการรักษาสีสิ่งแวดล้อมเพื่อชุมชนยิ้มสดใส	๔ - ๕
- พัฒนาระบบการจัดการมูลฝอยภายในสำนักงานเขตเป็นต้นแบบ	๕
- การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในภาพรวม	๕
- หลักการ ๓R	๖
- SWOT Analysis	๗ - ๙
- วงจรบริหารงานคุณภาพ PDCA	๙
กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	๙ - ๑๒
ระยะเวลาการดำเนินการ	๑๒
งบประมาณ	๑๓
แนวทางการติดตามและประเมินผล	๑๓
ข้อเสนอแนะ	๑๓ - ๑๔

รายงานส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การมีส่วนร่วมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บขยะมูลฝอย
โดยการนัดวันทิ้ง นัดวันเก็บ ตามประเภทของขยะ
บริเวณหมู่บ้านศรีพงษ์ ซอยลาซาล ๔๖ เขตบางนา

จัดทำโดย นางกรจิรฉวี ธารสาโรยอิน
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดชำนาญงาน
สังกัดฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ
สำนักงานเขตบางนา

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๓๔
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

